

Oberbürgermeister Simon Faber

26. August 2012

- Es gilt das gessprochene Wort -

Kære Margrethe Vestager

Kære allesammen

Tak for buddet til at komme her til Ejer Bavnehøj. Friluftsmødet er en god tradition, hvor det altid er lykkedes jer at samle mange til at høre om rigets tilstand, set med kerne- og grænselandets øjne.

I år er det så min tur til at give jer et indblik i, hvordan verden tager sig ud set fra Flensborg, hvor jeg har været overborgmester i godt og vel halvandet år.

Det er en stilling, jeg er meget glad for at udøve. Ikke fordi alle detaljer i kommunalpolitik er lige spændende læsning. Men fordi byen Flensborg, med sine 90.000 indbyggere er noget helt særligt.

Jeg vil tage jer med på en causerende byvandring gennem Flensborg, der som få andre byer er et fascinerende spejl, hvori tidens strømninger aftegner sig.

Byen ligger, hvor den har ligget i snart 800 år, for enden af en vidunderlig fjord, hvis stejle kyster istiden har formet. Jyllands historiske transportakse Hærvejen / Oksevejen passerer byen mod vest, og ad søvejen giver den smukke Flensborg fjord en flot adgang til byen. Havnen når langt ind til en velbevaret historisk bykerne. Her er rester af katolske klostergårde, kirker fra reformationstiden, og karakteristiske handelshuse fra 1700-tallet, hvor rombyen Flensborg i samhandlen med Dansk Vestindien dygtigt udnyttede globaliseringen, længe før vi andre talte om den.

Spejder man mod nordøst kan man næsten se stedet, hvor en af Europas tunge nationale konflikter toppede. Efter slagtebænken Dybbøl i 1864 rykkede byen fra sin nøglerolle i hertugdømmet Slesvig og den dansk-tyske helstat over til periferien i det nye kejserrige, som

Bismarck fik samlet i 1871.

Men dette nye riges store indre marked betød industrialisering og ny velstand for et nyt borgerskab, som afspejler sig i flotte Jugendstil-villaer op ad fjordens skråning. Ikke uden grund hedder en af byens prægtige gader Bismarckstrasse.

Det lykkedes ikke kejser Wilhelm II at gøre Tyskland til verdens førende sømagt, men de ulykkelige ambitioner gav Flensborg en prangende flot marineskole i rød teglsten. Den dag i dag uddannelsessted for hele Tysklands søværn, som herfra kan nyde en flot udsigt til den danske kyst.

Efter kejserrigets nederlag fik mange europæiske regioner mulighed for at stemme om deres nationalitet – et princip Europa ikke har turdet binde an med siden, hverken på Balkan eller i Baskerlandet.

Men det nationale valg delte det gamle hertugdømme og afskar Flensborg fra sit halve opland. Mange købmænd mistede deres indtægtsgrundlag, da Flensborg fjord blev delt midt over af grænsen.

Grænselandet fik to nationale mindretal, og danskerne i Flensborg fik organiseret sig synligt i bybilledet, bl.a. med Flensborghus ved foden og Duborg-Skolen på toppen af slotsbanken, som 500 år tidligere var stolt adresse for Dronning Margrethe den 1., der endte sine dage som offer for pesten på Flensborg fjord.

Som trøst for det tabte opland og som national tak for byens tyske afstemningsresultat forærede Weimar-republikken Flensborg en akustisk perle af en koncertsal: Deutsches Haus, hvori et dansk og et tysk symfoniorkester stadig på skift spiller ca. de samme værker for hver sin del af Flensborgs befolkning.

Det tredje riges "Untergang" skete ikke i Berlin, men i Flensborg, som var hovedstad i de sidste dage i maj 1945, mens omtrent 12 millioner tyskere fra de østlige provinser flygtede mod vest. Mange kom til Slesvig-Holsten, og Flensborg voksede atter enormt med helt nye bydele, hvis gader bærer navne efter Stettin, Danzig eller Königsberg, og hvor pommersk eller prøjsisk dialekt endnu kan høres blandt de ældre. Det var ikke velstand, der prægede disse kvarterer, som derfor i dag gennemgår en omfattende byreovering.

Amerikanerne inspirerede nu for alvor hele Vesteuropa, og USAs kommunale vedtægter blev

indført i den sydtyske besættelseszone, herunder det direkte valg af borgmestre, som med flere årtiers forsinkelse også nåede til Slesvig-Holsten – en delstat, der i øvrigt ikke har ladet sig inspirere fra de danske kommunalreformer i 1970 eller den i 2006, og som derfor stadig har over 1000 kommuner i alt.

Den kolde krigs utallige soldater fandt bl.a. placering i Flensborg store kaserner i byens østlige, nordlige og vestlige periferi, men med murens fald blev vejen banet for, at civile kunne få glæde af de udsøgte arealer ved natur og vand – selv bor jeg med glæde i en kasernebygning med ægte luftsluser i den kæmpestore betonkælder.

Den danske inspiration gav Flensborg en velfungerende kraftvarmekobling, hvor mere end 90% af byens husstande plus dem i Padborg får varme fra kraftværket i Nordhavnen, der i øvrigt er koblet op på det danske elnet.

Den østtyske inspiration efter genforeningen i 1990, gør, at hele Tyskland, måske undtagen fristaten Bayern, (kongedømme frem til 1918), er blevet hug på vuggestuer, så også mødre kan bruge deres uddannelse til noget. Flensborg har inspirationen både fra dansk og fra østtysk side – og kæmper bravt med at nå op på en garanteret vuggestueplads. Vel at mærke efter den tyske såkaldte pladsgaranti, der svarer til at 35% af børnene kan få en vuggestueplads.

I 90erne afsluttede EUs regler om fri bevægelighed de festlige toldfri sejlture fra Flensborg til Sønderborg, men har ellers gjort det væsentligt lettere at bo, arbejde og handle valgfrit på hver sin side af grænsen.

Dermed får universitetsbyen Flensborg ikke mindst ved hjælp af EUs værktøjskasse en historisk chance for igen at spille sammen med hele sit opland og ikke kun den halvcirkel, som 1920 efterlod.

I 2012 har hele oplandet brug for Flensborg: De store årgange forlader arbejdsmarkedet, og der bliver rift mellem regionerne om at tiltrække de kvalificerede unge, der foretrækker et moderne byliv med urbane oplevelser af et vist format. Her får Flensborg som den største by i 100 kms radius en nøglerolle, også for at styrke det sydlige Danmark. Flensborg vokser faktisk, og kan på sigt blive en rigtig storby med 100.000 indbyggere.

Hvis ellers vi lykkes med det hele, kan universitetsbyen Flensborg blive kraftcentrum for hele regionen, hvor vi deles om opgaverne: På sigt vil vi dele lufthavn med Sønderborg,

erhvervspark med Åbenrå og ungdomsuddannelser med Tønder. Ligesom vi deler motorkontor med Slesvig og leverer ekspertise til de store vindparker på vestkysten.

Men historien slutter ikke: Vi er i en brydningstid, og Flensborg afspejler også i dag skygge- og solside af tidens store udfordringer.

Den Europæiske Unions skrøbelige balance mellem egentlig union og løst samarbejde mærker vore borgere til dagligt: Grænsependling er mulig, men bijob i både Handewitt og Padborg ikke.

EU har gjort det nemmere at flytte fra Åbenrå til Flensborg og omvendt - hvis ellers man er parat til at opgive sin nationale stemmeret

Flensborgerne nyder den fri passage over grænsen i henhold til Schengen, fx ad den smukke gendarmsti langs Christian IVs Kobbermølle fjorden mod Kollund, og vi er glade for, at din ny danske regering eftertrykkeligt fik lukket den diskussion. Men mange tyske politikere har talt med kløvet tunge i forløbet, og i lyset af den usikre udvikling omkring Middelhavet, bliver det næppe den sidste gang, Schengen-aftalerne udfordres.

Globaliseringen blev en udfordring for Europas klassiske industri. I Flensborg opgav Danfoss sin gamle industriproduktion ved byens nordlige indfaldsvej til fordel for Østeuropa og Kina. Men i Flensborg Syd åbner Danfoss i år en splinterny, vidensbaseret og højteknologisk produktion af styreelektronik til biler og vindmøller.

For netop industrilandet Tyskland klarer sig rigtig godt med fremstilling af produktionsanlæg og højt specialiserede produkter til hele verden. Flensborgs værft på Nordhavnen, der overlever på sine helt specielle energioptimerede kvalitetsskrog, ansætter nu 40 ekstra ingeniører, så flere skibe kan komme ud at sejle i det Irske Hav. Møbelfabrikker i Kanada og Frankrig konstrueres af en dygtig familieejet virksomhed i den vestlige del af byen, og i en østlig forstad fremstilles topmoderne flaskeetiketter til hele klodens drikkevarer.

Finanskrisen og uansvarlig risikostyring har fået mange europæiske banker til at vakle, herunder også Flensborgs gamle, offentlige sparekasse, hvis store pragtbygning på gågaden er til salg. Men andre banker rykker heldigvis ind og muliggør lokal investering.

Gældskrisen er ikke kun et sydeuropæisk fænomen, og genopretningen af Tysklands offentlige økonomi, der modsat den danske har kørt med uafbrudt underskud siden 1969, er en

udfordrende øvelse også for Flensborg kommune. Men det går den rigtige vej. Tyskland skylder kun godt 2 billioner EURO væk, og for en lille del af dem fik Flensborg et krisepakkefinansieret nyrenoveret bymuseum, hvor herlige møbler fra Nordstrand og Rømø nu udstilles til glæde for hele det gamle hertugdømmes publikum. Og i Flensborg nøjes vi aktuelt med at låne 150 mio kroner til årsbudgettet af vore børn.

Euro-krisen gør mange utrygge, men mange tyske forbrugere vil hellere sætte deres penge i fast ejendom end i et lidt vakkelt banksystem, så Flensborgs håndværkere knokler med at renovere, udbygge og forbedre tage, altaner og isoleringer.

Hvad vil fremtiden bringe for verden og dens midtpunkt Flensborg?

Ubalancen i Europas økonomier er voldsom, og vil næppe kunne rummes i det nuværende valutasystem. Men vi er i Flensborg vant til at skifte valuta, vi har gerne en valuta i højre og en anden i venstre bukselomme...

Førende tyske økonomer tror – ligesom Flensborgs overborgmester - på, at det bliver det nordlige Europa, der kommer til at stå rigtig stærkt i de kommende årtier. Her er stabilitet, her er der nogenlunde styr på samfundsøkonomien, her er der veludviklede produktionsapparater og vedvarende energi fra hav og vind.

Og vi bor 1000 år efter Hærvejen stadigvæk på Nordeuropas vigtigste transportakse, der går lige fra Danmarks største eksporthavn Hamborg over grænselandets storby Flensborg forbi Danfoss, Siemens og Grundfos, op over Jyllands højeste bjerg Ejer Bavnehøj og omkring den kommende Europæiske Kulturhovedstad - Til lykke Aarhus! Herfra fortsætter ruten videre op mod det rige og trendy Norge og videre mod Arktis, som vist nok har dansk havsokkel....

Hvad kan man forlange mere? Jo – et tidssvarende lækkert lyntog på strækningen Aalborg – Flensborg - Hamborg ville være sagen! Kan I have et fortsat godt møde! Tak for ordet!